

Van : college van burgemeester en wethouders

Datum : 9 februari 2016

Portefeuillehouder(s) : wethouder Koster

Portefeuille(s) : Volwasseneducatie

Contactpersoon : E. van Andel

Tel.nr. : 06-20094731

E-mailadres : andel.e@woerden.nl

Onderwerp:

Programma Educatie 2016-2017 Regio Utrecht Midden betreffende volwasseneducatie.

Kennismemen van:

Het collegebesluit om in te stemmen met het Programma Educatie 2016-2017 Regio Utrecht Midden betreffende volwasseneducatie (18+) en met de inzet van het rijksbudget vanuit de Wet Educatie en Beroepsonderwijs voor de subregio Groene Hart van Utrecht.

Inleiding:

Aanleiding

Het programma Educatie 2016-2017 omvat de aanpak van laaggeletterdheid in de regio Utrecht Midden en is een vervolg op het programma Educatie 2015. De aanleiding voor dit regionale programma is de wijziging van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB), die op 1 januari 2015 van kracht is geworden. Deze gewijzigde wet schrijft voor dat de gemeenten die samenwerken in een arbeidsmarktregio een gezamenlijk programma opstellen voor de besteding van het budget volwasseneducatie en de bestrijding van laaggeletterdheid.

In 2015 hebben alle deelnemende gemeenten voor de jaren 2015-2017 het convenant met het juridisch kader voor deze samenwerking bestuurlijk vastgesteld.

De arbeidsmarktregio Utrecht Midden bestaat uit 15 gemeenten, ondergebracht in vijf subregio's met de gemeente Utrecht als contactgemeente. De gemeente Woerden vormt samen met de gemeenten Oudewater en Montfoort de subregio 'Groene Hart van Utrecht'. Woerden is aangewezen als vertegenwoordiger van deze subregio.

De overheid stelt per subregio een voor dit doel geormerkt budget beschikbaar om een eigen programma op te stellen. In onze regio wordt het beschikbare rijksbudget volledig ingezet; er is geen aanvullend gemeentelijk budget benodigd.

De WEB geldt voor een periode van 3 jaar, 2015 tot en met 2017. In 2017 zal een landelijke evaluatie plaatsvinden en zal worden besloten tot handhaving van de wet en het geormerkt budget, danwel tot overheveling van dit budget naar het gemeentefonds.

Vanuit de WEB wordt benadrukt dat het programma *niet is bedoeld* voor mensen die *inburgeringsplichtig* zijn; het WEB-budget mag alleen worden ingezet ten behoeve van de ondersteuning van inwoners van 18 jaar en ouder die niet (meer) hoeven in te burgeren.

Als gevolg van de wet inburgering moeten nieuwkomers zelf de kosten voor een inburgeringstraject betalen. Hun taalopleiding (een belangrijk onderdeel van het inburgeringstraject) mag niet worden bekostigd uit de WEB-middelen. Zij kunnen voor de bekostiging van hun inburgeringstraject een lening bij DUO afsluiten.

Doel van het programma

Het landelijk percentage laaggeletterden van 18 jaar en ouder is circa 10% van de bevolking. Dit betekent dat ook in Woerden een aanzienlijke groep inwoners moeite heeft met lezen en schrijven, wat hen beperkt in het dagelijks leven. Dit betreft niet alleen migranten, maar ook een groot aantal autochtonen die een (te) grote achterstand hebben in taal en rekenen.

De Wet Educatie en Beroepsonderwijs streeft naar een verbetering van taal-, reken- en digitale vaardigheden van volwassenen die deze vaardigheden onvoldoende beheersen en hierdoor problemen ervaren bij het participeren in de samenleving of in hun werk. Het doel van het programma Educatie is om zoveel mogelijk inwoners, die moeite hebben met lezen en schrijven, de kans te bieden hun taal- of rekenniveau te verbeteren. Ook het verbeteren van digitale vaardigheden ter ondersteuning van de taal valt onder dit programma. Het rijk stimuleert hiermee het bevorderen van deze basisvaardigheden om (taal)achterstanden in het gezin, op de arbeidsmarkt en in de gezondheid (szorg) te voorkomen of beperken.

Daarnaast is in de WEB vastgelegd de verplichte winkelnering van de ROC's stapsgewijs af te bouwen. Dit betekent dat per arbeidsmarktregio in 2015 nog 75% van het beschikbare rijksbudget moest worden besteed bij ROC Midden Nederland, in 2016 nog 50% en in 2017 nog 25%. Vanaf 2018 is het budget vrij besteedbaar. Op deze manier wordt het gemeenten mogelijk gemaakt meer maatwerk te bieden in het aanbod van activiteiten gericht op het terugdringen van laaggeletterdheid.

Maatwerk

Door de grote verscheidenheid van de groep laaggeletterden in leeftijd, leefsituatie, herkomst, opleidingsniveau en leerwensen en –eisen is de vraag naar taalaanbod zeer divers. Met het bieden van maatwerk biedt het programma mensen de kans te werken aan taal- en rekervaardigheden op een wijze die bij hen past; de een heeft behoefte aan een of enkele jaren klassikaal onderwijs om de taal te beheersen terwijl de ander voldoende heeft aan een korter, individueel traject met een taalmaatje. Een belangrijk uitgangspunt is daarbij taalactiviteiten laagdrempelig te houden en waar mogelijk dicht bij huis aan te bieden. De verwachting is dat deze aanpak uiteindelijk het meest effect oplevert.

Uitvoering van het programma

In het programma wordt onderscheid gemaakt tussen formeel aanbod (gericht op het halen van een diploma) en non-formeel aanbod (leidt niet op tot een diploma). Bij formeel aanbod gaat het vooral om burgers die op grond van de wet Taaleis een diploma op niveau 1F moeten halen of migranten die verder willen studeren en daarvoor een staatsexamen moeten behalen. Bij non-formeel aanbod gaat het om het bevorderen van de eigen kracht en zelfredzaamheid in de samenleving, een verbetering van de sociale participatie, zonder dat het opleidt voor een diploma.

Gelet op de afbouw van het aanbod van ROC per arbeidsmarktregio zou in 2016 nog 50% verplicht moeten worden afgenomen bij het ROC. Omdat in de (kleinste) regio's Groene Hart van Utrecht en Stichtse Vecht relatief weinig vraag is naar het aanbod van ROC is besloten dat deze regio's al vanaf 2016 de gelden vanuit de WEB vrij mogen besteden. De andere subregio's besteden relatief iets meer dan 50% aan het ROC-aanbod. Wel is de gemeente verplicht een formeel aanbod gericht op een diploma aan inwoners te blijven aanbieden. Via een openbaar aanbestedingstraject, dat in 2015 is uitgevoerd door de contactgemeente Utrecht, is voor onze arbeidsregio een nieuwe aanbieder voor het formeel taalaanbod geselecteerd, te weten NLEducatie. Deze partij voert in onze arbeidsmarktregio het project 'Taal+' uit. Wij zullen in onze subregio daarom vanaf 2016 reeds gebruik maken van het aanbod van NLEducatie (www.nleducatie.com).

Regionaal programma Groene Hart van Utrecht

Beschikbaar budget

Het totale rijksbudget dat de subregio Groene Hart van Utrecht in 2016 ontvangt is € 135.666,-. In het jaar 2015 is een bedrag van € 21.315,- niet besteed, omdat het bedrag in 2015 niet geheel werd ingezet voor de activiteiten van Prago (Praktisch gericht onderwijs) en nog niet kon worden ingezet voor het Taalhuis (er konden immers nog geen trajecten door laaggeletterden worden afgerond). De wet staat toe dit bedrag over te hevelen naar het volgende jaar. In het jaar 2016 is derhalve een totaal budget beschikbaar van € 156.981,-. In onderstaand overzicht wordt het voor 2016 beschikbaar WEB-budget weergegeven.

Beschikbaar WEB-budget in 2016	
restant 2015	€ 21.315
2016	€ 135.666
	€ 156.981

In 2017 is volgens een eerste raming vanuit het Rijk een budget beschikbaar van € 140.832,-. Omdat de budgetten voor de verschillende regio's jaarlijks worden vastgesteld op basis van actuele gegevens, is nog niet exact aan te geven hoe hoog het budget in 2017, en daarna, zal zijn. Per subregio zal, naar aanleiding van een evaluatie van de inzet van het rijksbudget in onze subregio in 2016, de verdeling van het budget in 2017 worden bepaald.

Formeel aanbod

Het formeel aanbod in onze subregio wordt in 2016 verzorgd door NLEducatie met het project Taal+. De cursuslocatie is Ferm Werk. Het geplande formeel aanbod betreft 3 groepen taalvaardigheden (36 deelnemers) en 2 groepen rekenvaardigheden (24 deelnemers). Het beschikbaar budget voor deze cursussen is € 81.000,-. Daarnaast wordt in 2016 gekozen voor de inzet in geïntegreerde trajecten MBO. Geïntegreerde trajecten zijn gericht op extra begeleiding en taallessen en kunnen worden gevolgd door jongeren die nog een taalachterstand hebben gedurende hun reguliere MBO opleiding. Hiervoor is een bedrag beschikbaar van € 16.000,-.

Het totaal budget dat beschikbaar wordt gesteld voor het formeel aanbod in 2016 is € 97.000,-.

Non-formeel aanbod

Het non-formeel aanbod in onze regio wordt in 2016 verzorgd door het Taalhuis en door Prago. Het beschikbaar budget voor het Taalhuis is € 25.000,-. Voor dit bedrag zullen zij 75 trajecten begeleiden, wat betekent dat zij 75 mensen begeleiden bij het verbeteren van hun taal-, reken- en/of digitale vaardigheden. Daarnaast is € 3.000,- gereserveerd voor de kwaliteitsboring van vrijwilligers van het Taalhuis, wat het totaal budget voor het Taalhuis brengt op € 28.000,-.

Het beschikbaar budget voor Prago is € 28.000,-. Prago richt zich op mensen met een licht verstandelijke beperking of een leerbeperving en werkt nauw samen met Ferm Werk en het Futura College. In 2016 gaat Prago twee groepen van in totaal 30 deelnemers bedienen.

In 2016 is het totaal budget dat in onze regio wordt ingezet voor het non-formeel aanbod € 56.000,-.

Er is nog (afgerond) € 3.500,- beschikbaar voor eventuele extra activiteiten, wat betekent dat het totaal budget dat wordt ingezet voor het non-formeel aanbod € 59.500,- betreft.

De verdeling van de WEB-gelden over het formeel en het non-formeel aanbod ziet er als volgt uit:

Formeel taalaanbod		Non-formeel taalaanbod			Totaal
<i>Taal+</i>	<i>Geintegr. trajecten</i>	<i>Taalhuis</i>	<i>Prago</i>	<i>extra act.</i>	
€ 81.000	€ 16.000	€ 28.000	€ 28.000	€ 3.500	
€ 97.000		€ 59.500			€ 156.500

Kernboodschap:

Het doel van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) is het terugdringen van de laaggeletterdheid in Nederland. Hiervoor stelt het Rijk een budget beschikbaar om inwoners een aanbod te doen om hun taal- en rekenvaardigheden en (aan taal gerelateerde) digitale vaardigheden te verbeteren.

In het Programma Educatie is in de regio Utrecht Midden een gezamenlijk plan opgesteld voor de besteding van het budget volwasseneducatie en de bestrijding van laaggeletterdheid.

Voor onze subregio is een keuze gemaakt in een combinatie van formeel aanbod dat bestaat uit een aanbod van NLEducatie en de geïntegreerde trajecten (GIT-trajecten) en non-formeel aanbod via het Taalhuis en Prago.

De WEB bepaalt dat het rijksgeld alleen mag worden ingezet voor aanbod aan inwoners van 18 jaar en ouder die bovendien niet meer hoeven te inburgeren. Het budget is dus alleen bedoeld voor inwoners die niet-inburgeringsplichtig zijn.

Het aanbod in onze subregio wordt geheel betaald vanuit het rijksgeld en er worden dan ook geen gemeentelijke financiële middelen ingezet.

Vervolg:

Na instemming van de vijf subregio's wordt het programma Educatie 2016-2017 definitief.

Bijlagen:

Programma Educatie 2016-2017 regio Utrecht-Midden (nr.16.002080)

De secretaris

De burgemeester

drs. M.H.J. van Kruijsbergen MBA

V.J.H. Molkenboer

Programma Educatie 2016 – 2017

(bestrijding laaggeletterdheid)

Regio Utrecht Midden

Taal: de basis om Mee te doen

Versie 4 december 2015

Taal: de basis om mee te doen

Dit document omvat het globale programma voor de aanpak van laaggeletterdheid in de regio Utrecht-Midden in de jaren 2016 en 2017. Tevens wordt op verschillende onderdelen kort teruggeblikt op de ontwikkelingen die zich in 2015, in het kader van het Regionaal Programma 2015 hebben voorgedaan. De aanleiding voor deze regionale programmering is de wijziging in Wet educatie en beroepsonderwijs (Web), die op 1 januari 2015 van kracht is geworden. De gewijzigde Web schrijft voor dat de gemeenten die samenwerken in een arbeidsmarktregio een gezamenlijk plan opstellen voor de besteding van het budget volwasseneneducatie en de bestrijding van laaggeletterdheid.

Achtereenvolgens komen in dit document aan de orde:

1. Het nieuwe wettelijk kader	blz. 2
2. Het doel van het programma	blz. 3
3. De uitvoering	blz. 4
4. De regionale samenwerking	blz. 5
5. De financiering	blz. 6
6. Regionale uitgangspunten en uitdagingen	blz. 7
7. De opdrachten formeel aanbod	blz. 9
8. Aanvullend aanbod	blz. 13
9. Samenvattend overzicht	blz. 18

Bijlage: Begrippen en Taalniveaus

1. Het nieuwe wettelijk kader

De Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) heeft betrekking op taal- en rekenonderwijs voor volwassenen. De gewijzigde wet biedt gemeenten meer vrijheid in de uitvoering. Gemeenten krijgen de mogelijkheid om naast zogenoemd formeel aanbod (cursussen die opleiden voor een officieel certificaat of diploma) ook non-formele activiteiten te bekostigen. Bijvoorbeeld begeleiding door vrijwilligers of ondersteuning bij e-learning. Een andere belangrijke verandering is het stapsgewijs afbouwen van de gedwongen winkelnering bij de ROC's. In onze regio gaat het om het ROC Midden-Nederland. In 2015 is wettelijk voorgeschreven dat minimaal 75 procent van het budget dient te worden besteed bij ROC Midden Nederland. In 2016 is dat 50%, in 2017 25% en in 2018 is het budget vrij besteedbaar. Op deze manier krijgen gemeenten de mogelijkheid maatwerk te bieden in het aanbod van activiteiten, bedoeld om laaggeletterdheid terug te dringen.

De nieuwe Web legt gemeenten regionale samenwerking op bij de aanpak van laaggeletterdheid. In ons geval gaat het om de arbeidsmarktregio Utrecht Midden, die bestaat uit 15 gemeenten met Utrecht als contactgemeente. (Zie verder paragraaf 4 over regionale samenwerking).

De WEB is aangepast voor een periode van 3 jaar, tot 2018. In 2017 zal een landelijke evaluatie plaatsvinden en zal worden besloten tot handhaving van de wet en het geormerkt budget, danwel tot overheveling van dit budget naar het gemeentefonds.

Voor de uitvoering is een regionaal budget beschikbaar in de vorm van een specifieke uitkering. Voor onze regio is dit in 2016 een budget van ca € 2,67 miljoen. Dit bedrag is circa € 80.000,- lager dan in 2015, hetgeen met name ten koste gaat van het bedrag dat voor de stad Utrecht beschikbaar is. Deze trend zet zich voort in 2017 en 2018. Dit is het gevolg van een nieuw 'objectief' verdeelmodel dat het ministerie heeft ontwikkeld. In paragraaf 5 vindt u een meerjarenoverzicht. Gemeenten mogen maximaal 25 procent van de uitkering 'meenemen' naar een volgend boekjaar.

In paragraaf 6 formuleren we een aantal uitdagingen waar we in regionaal verband in 2015 richting aan hebben gegeven en de komende jaren nadere uitwerking vragen.

De paragrafen 7 en 8 bieden een uitwerking van de opdrachten formele educatie en de invulling van het overige aanbod, op het niveau van de vijf subregio's. We sluiten in paragraaf 9 af met een samenvattend overzicht.

2. Het doel van het programma

De Wet educatie en beroepsonderwijs streeft naar een verbetering van taal- en rekenvaardigheid van volwassenen die deze vaardigheden onvoldoende beheersen. Het accent leggen wij daarbij op taal en de aanpak van analfabetisme en laaggeletterdheid. Want een goede beheersing van de Nederlandse taal is een basisvoorwaarde om mee te kunnen doen in de samenleving. Wie Nederlands kan spreken en schrijven, kan zich beter redden in werk, in de opvoeding en in sociale of formele contacten. Dit sluit ook aan bij de vraag van burgers. Doel van dit programma is zoveel mogelijk inwoners, die de Nederlandse taal niet of onvoldoende beheersen, de kans te bieden hun taalniveau te verbeteren. Op het gebied van taalbeheersing onderscheiden we verschillende niveaus¹: het niveau onder 1F; (analfabeet of anderstalig), niveau 1F (taalbeheersing op het niveau van groep 8 basisschool) en 2F (taalbeheersing op het eindniveau van MBO-2). Uitgaande van het landelijk percentage van circa 10% laaggeletterden (taalbeheersing onder niveau 2F), gaat het om een doelgroep van circa 80.000 inwoners in de regio Utrecht Midden, waarvan circa 30.000 in de gemeente Utrecht. In dit programma wordt aangegeven welke activiteiten in de regio zullen worden bekostigd uit de rijksbijdrage.

Het ideaal is dat iedereen die in Nederland woont niveau 2F bereikt. Maar dat is geen realistische verwachting. De groep laaggeletterden kent een grote verscheidenheid in leeftijd, leefsituatie (werk, uitkering), herkomst (autochtoon, migrant), wettelijke status (wel- of niet inburgeringsplichtig), opleidingsniveau, leervermogen en leerwensen.

De vraag is daardoor zeer divers. Sommigen willen meerdere jaren onderwijs volgen om de taal goed onder de knie te krijgen. Anderen willen liever een kort traject om een klein stapje verder te komen. Sommigen gaan graag 'naar school', anderen krijgen liever begeleiding van een taalmaatje of verbeteren hun taalvaardigheid thuis via digitale modules. In het aanbod van activiteiten willen we recht doen aan deze diversiteit, omdat we verwachten dat dat het meeste effect oplevert.

Dit programma is *niet* bedoeld voor mensen die *verplicht moeten inburgeren*. Hun opleiding mag niet worden bekostigd uit de Web-middelen. Als gevolg van de wet inburgering zullen zij zelf de kosten voor een inburgeringstraject moeten betalen. Zij kunnen daarvoor wel een lening bij DUO afsluiten.

¹ Voor een uitgebreidere beschrijving van begrippen en taalniveaus verwijzen wij naar de bijlage

3. De uitvoering van het programma

De wet biedt, zoals eerder gezegd, de mogelijkheid voor een gevarieerd aanbod. Zowel formeel aanbod als non-formeel aanbod komen in aanmerking voor bekostiging. Bij het eerste gaat het om cursussen die resulteren in een certificaat of diploma, met door het ministerie bepaalde kwaliteitseisen. Non-formeel aanbod is niet per definitie gericht op het behalen van diploma of certificaat, maar is ook niet vrijblijvend. Het moet wel degelijk resulteren in betere taalbeheersing.

Uitgangspunt in de uitvoering is dat we het aanbod van taalactiviteiten laagdrempelig en waar mogelijk dichtbij huis willen leveren. Individuele gemeenten kennen hun inwoners en kunnen het beste bepalen welk aanbod voorziet in de behoeften. Daarom bouwen we het aanbod op vanuit de 15 gemeenten en de vijf subregio's die we binnen de regio Utrecht-Midden onderscheiden.

In de uitvoering kunnen verschillende aanbieders een rol spelen. Een belangrijke aanbieder van formeel aanbod is nu nog ROC Midden-Nederland. In 2016 moet nog minimaal 50 procent van de rijksbijdrage worden besteed bij het ROC. Dit percentage loopt af naar 25 procent (2017) en 0 procent (2018). ROC Midden-Nederland heeft besloten zijn Participatieopleidingen in deze periode af te bouwen.

Taal+ als nieuwe aanbieder formeel regionaal aanbod

Zoals aangekondigd in het Educatie Programma 2015 is een aanbestedingsprocedure doorlopen om de rol van het ROC MN door een nieuwe partij te laten invullen. Deze aanbestedingsprocedure heeft medio 2015 geleid tot een gunning van de opdracht (tot 2018) aan NLeducatie, dat in de hele regio het project Taal+ uitvoert. In 2015 zijn in de stad Utrecht 8 - 9 Taal+ lesgroepen actief, in Lekstroom 2. In 2016 haken de andere subregio's ook aan en wordt het aantal groepen verder uitgebreid. In paragraaf 7 leest u hier meer over.

Lokale invulling

Ook andere partijen bieden taalonderwijs en taaltraining aan. Zo biedt Prago (Praktisch Gericht Onderwijs) vaardigheidstraining aan mensen met een licht verstandelijke - of een leerbeperking. De Volksuniversiteit biedt een cursus aan, die migranten met minimaal middelbare vooropleiding voorbereidt op het behalen van het staatsexamen NT2. Het ROC MN biedt tevens, aanvullend op een reguliere MBO-opleiding, een geïntegreerd taaltraject aan voor b.v. ex-leerlingen van de Schakelklas. Bovenstaande activiteiten worden niet altijd uit het WEB-budget gefinancierd, maar kunnen ook uit het participatiebudget of gemeentelijke financiering worden bekostigd. Dat is een kwestie van lokale keuzen, daarom verschilt dit aanbod per gemeente.

Allerlei andere organisaties bieden eveneens taaltrainingen, vooral in de non-formele sfeer. Het gaat o.a. om bibliotheken, welzijnsinstellingen en organisaties die vluchtelingen ondersteunen. Veelal werken zij met vrijwilligers die als taalmaatje fungeren of kleine groepen begeleiden. De laatste jaren wordt (in samenwerking met de Stichting Lezen en Schrijven) steeds meer gestreefd naar onderlinge samenwerking, veelal in de vorm van een Taalhuis of Taalpunt.

In 2015 heeft deze ontwikkeling, zoals gepland in het Programma Educatie 2015, geleid tot de verdere ontwikkeling en concretisering van deze Taalhuizen / Taalpunten in de subregio's. In paragraaf 8 leest u meer over de stand van zaken per subregio.

4. De regionale samenwerking

De regio Utrecht–Midden telt 15 gemeenten, waarvan er 13 deel uitmaken van drie subregio's, te weten:

- Subregio Utrecht–Zuidoost
 - Bunnik, De Bilt, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede, Zeist
- Subregio Lekstroom
 - Houten, Lopik, Nieuwegein, Vianen, IJsselstein
- Subregio Groene Hart van Utrecht
 - Montfoort, Oudewater, Woerden
- Stichtse Vecht
- Utrecht

Utrecht is de door het Rijk aangewezen contactgemeente voor de regio Utrecht–Midden. Zeist, Nieuwegein en Woerden zijn de vertegenwoordigers van de drie subregio's. Utrecht maakt vanwege zijn omvang geen deel uit van een subregio. Stichtse Vecht is een zelfstandige subregio in deze arbeidsmarktregio.

Als contactgemeente heeft Utrecht de volgende (wettelijke) taken:

- Het opstellen van een regionaal programma in overleg met de andere gemeenten in de regio;
- het vervullen van de rol van opdrachtgever van ROC Midden–Nederland, Taal+ en voor andere aanbieders die op regionale schaal, voor meerdere subregio's activiteiten aanbieden;
- de verdeling van de (resterende) rijksbijdrage aan de gemeenten dan wel de contactgemeenten van de subregio's ten behoeve van lokale initiatieven;
- het verantwoorden van de uitgaven aan het ministerie voor zowel de regionale opdrachten (waarvoor Utrecht opdrachtgever is) als de opdrachten die door individuele gemeenten en subregio's worden verstrekt;
- het ontwikkelen van een kwaliteitswaarborg en een systematiek voor monitoring.

Alle gemeenten in de regio hebben de volgende verantwoordelijkheden:

- Zorgen voor inzicht in de vraag naar taalonderwijs onder hun bewoners;
- het inbrengen van deze vraag in het overleg over het regionaal programma;
- het aantrekken van aanbieders voor subregionaal en lokaal aanbod door middel van contractering of subsidiëring;
- het leveren van verantwoordingsinformatie die de contactgemeente nodig heeft voor de verantwoording aan het ministerie;
- bepalen of zij al dan niet een eigen financiële bijdrage van deelnemers vragen.

De afstemming over de regionale samenwerking vindt plaats op ambtelijk niveau in het regionaal overleg educatie. Vertegenwoordigers van de vijf subregio's (één per subregio) komen tenminste eenmaal per kwartaal bij elkaar om de uitvoering te bewaken, afspraken te maken over monitoring en verantwoording en bestuurlijke besluitvorming voor te bereiden. In 2015 heeft eens per 2 maanden overleg plaatsgevonden en is daarnaast een gezamenlijke aanbestedingstraject doorlopen.

Regionaal programma Educatie Utrecht–Midden 2016–2017 (December 2015)

De hoofdpunten van de regionale samenwerking zijn vastgelegd in een convenant tussen de 15 gemeenten in de regio, dat begin 2015 bestuurlijk is vastgesteld.

5. De financiering

Financieel uitgangspunt is de specifieke uitkering van het Rijk, die in 2016 bijna € 2,67 miljoen bedraagt. Dit budget is de optelsom van budgetten die door het Rijk zijn toegerekend aan de 15 gemeenten in de regio. Bij de verdeling van het regionaal budget gaan we uit van deze budgetten per gemeente. Iedere subregio heeft, zou je kunnen zeggen, een 'trekkingsrecht' op haar aandeel in het totale regionale budget. Van het jaarlijkse budget mag maximaal 25 procent worden 'meegenomen' naar een volgend jaar.

Onderstaande tabel bevat de (afgeronde) budgetten per subregio.

Subregio	Budget 2015 (afgerond)	Budget 2016	Budget 2017 (raming o.b.v. aanpassing 2016)
Utrecht-Zuidoost	€ 427.000	427.442	427.884
Lekstroom	€ 431.000	440.209	449.418
Groene Hart van Utrecht	€ 130.500	135.666	140.832
Stichtse Vecht	€ 150.200	150.110	150.020
Utrecht	€ 1.615.000	1.512.259	1.409.518
Totaal Utrecht-Midden	€ 2.753.500	€ 2.665.690	€ 2.577.672

De budgetwijzigingen zijn het gevolg van een nieuw 'objectief' verdeelmodel. In de laatste kolom is een voorlopige raming opgenomen op basis van de aanpassing van het budget in 2016. De concept-doorrekening van het verdeelmodel leidt in 2017, vergeleken met 2015, tot een verlaging van het regiobudget met circa 6%, met name geldt deze verlaging voor de gemeente Utrecht (bijna 13%). Voor 2018 wordt eenzelfde aanpassing verwacht.

Jaarlijks worden de budgetten definitief vastgesteld, op basis van actuele gegevens. Daarom is niet zeker hoe de budgetten zich de komende twee jaar ontwikkelen.

Zoals gezegd is de huidige wet- en regelgeving van toepassing tot 2018. In 2017 zal een landelijke evaluatie mogelijk leiden tot nieuwe wetgeving of overheveling van dit budget naar het gemeentefonds.

6. Regionale uitgangspunten en uitdagingen

Wij onderschrijven de achterliggende gedachte van het wetsontwerp: gemeenten zijn het best zelf in staat om afwegingen te maken om lokaal een zo passend mogelijk aanbod te realiseren, op basis van de behoefte van inwoners. Zij zijn tevens het best in staat om aansluiting te zoeken bij de bestaande lokale infrastructuur en de lokaal geldende afspraken en werkwijzen. Daarom zijn in dit regionale plan, naast de geldende wettelijke voorwaarden, geen regionaal geldende prioriteiten of eisen opgenomen.

Voor de regio geldt als gezamenlijk uitgangspunt dat wij Taal zien als basis om Mee te kunnen doen in de samenleving. Het beheersen van basisvaardigheden en vooral taalvaardigheid **bevordert maatschappelijke en arbeidsmatige zelfredzaamheid en voorkomt onnodige problemen en isolement.**

We zien voor de komende jaren een aantal inhoudelijke uitdagingen:

1. Wij willen zoveel mogelijk aansluiten bij de mogelijkheden en motivatie van burgers. Er is een grote verscheidenheid in leeftijd, leervermogen en leerdoelen. Waar mogelijk willen we de kansen die de wet biedt, benutten om zoveel mogelijk **passend aanbod** te realiseren. Door inzet van professionals én van vrijwilligers, met een goede balans tussen continuïteit, vernieuwing en flexibiliteit. Een Taalhuis of een Taalpunt kan zorgen voor een goede toegang, zodat inwoners met een taalvraag terecht komen bij het voor hén passende aanbod.
2. Door het wegvallen van de rol van het ROC Midden Nederland hebben we in de eerste helft van 2015 een aanbestedingsprocedure doorlopen om zorg te dragen voor **nieuw formeel aanbod**. **Taal+** is de nieuwe aanbieder van formeel taal- en rekenaanbod in de regio.
3. We staan de komende jaren voor de uitdaging om te komen tot de **juiste balans tussen formeel en non-formeel aanbod**. Het samenspel is versterkt door de reeds ontstane samenwerking tussen Gilde en ROC MN. Vanaf 2016 is eveneens sprake van samenwerking tussen Prago, Taal+ en Taal doet meer. Samenhang en samenwerking met de Taalhuizen is een volgende stap.
4. In de verschillende subregio's is een nieuwe ontwikkeling ontstaan door de ontwikkeling van de Taalhuizen/Taalpunten en de inzet van vrijwilligers naast het formele aanbod. Aanhaking aan de lokale infrastructuur, zorgdragen voor **ondersteuning van taalvrijwilligers**, zal de nodige aandacht vergen. Tot nu toe vervulde de stichting Lezen en Schrijven (het project Taal voor het Leven) een belangrijke rol in de organisatie en financiering van deskundigheidsbevordering van vrijwilligers middels trainingen en workshops. Deze activiteiten stoppen per 2016. In de kosten van de lokale taaltrajecten is dan ook een bedrag opgenomen om te kunnen voorzien in de kosten die met de training, begeleiding, taal-ondersteuning van deze vrijwilligers gemoeid zijn. Er zullen keuzen gemaakt moeten worden welke ondersteuning lokaal zal worden belegd en welke ondersteuning beter centraal vorm kan krijgen.
5. De invoering van de **Taaleis** in de Participatiewet, waarbij bijstandsgerechtigden met een NT2-achtergrond dienen te functioneren op een niveau van 1F, zal naar verwachting leiden tot een grotere vraag naar taalaanbod. In afstemming met de afdelingen Werk en Inkomen of betrokken sociale diensten zal worden gewaakt voor een zorgvuldige werkwijze. Daarbij is een van de overwegingen of taalvrijwilligers kunnen worden belast met deelnemers die zich verplicht aanmelden.

6. De stroom van **asielzoekers** heeft ook effecten in de regio Utrecht Midden. Hoewel de opvang en eerste taalondersteuning geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is, blijken veel burgers zich als taalvrijwilliger te melden bij de opvanglocaties. Deze positieve opstelling kan als negatief effect hebben dat minder burgers zich aanmelden als reguliere taalvrijwilliger.

7. Om bovenstaande ontwikkelingen en uitdagingen te volgen en te voeden, zullen we voor of in **2016 besluiten** over de wijze waarop:
 - wij een oordeel van deelnemers over taaltrainingen in beeld kunnen krijgen (klanttevredenheid);
 - wij zicht kunnen krijgen op de behoefte naar inhoudelijke of praktische ondersteuning onder vrijwilligers;
 - wij daarop een vraaggericht aanbod kunnen realiseren (centraal of lokaal)
 - er een eenvoudige monitoring opgezet kan worden zodat we meer zicht krijgen op de bereikte doelgroepen, hun leerwensen en de resultaten die worden geboekt.

7. De opdrachten formeel aanbod

Als contactgemeente verstrekt Utrecht de regionale opdrachten voor het formele aanbod.

In **2016** wordt tenminste 50 procent van het regionaal budget besteed **bij ROC Midden-Nederland**. Dit sluit aan bij de afbouwplanning die het ROC hanteert.

Op verzoek van het ROC MN zien de twee subregio's met het laagste WEB-budget af van een opdracht aan het ROC. Het ROC ziet belangrijke voordelen bij een sterkere concentratie van de inzet in de drie grootste subregio's in de laatste twee jaar. Dit biedt ook direct meer duidelijkheid in deze subregio's: vanaf januari 2016 is daar Taal+ de enige aanbieder van formele educatie. Dit impliceert dat de andere subregio's een wat hoger percentage van het beschikbaar budget aan de ROC-opdracht besteden; zo'n 56-60% in 2016.

In **2017** zal het aandeel van de opdracht aan ROC MN worden teruggebracht naar circa 25% van het regionaal budget.

Daarnaast is (zoals hiervoor vermeld) via een openbare aanbestedingsperiode, medio 2015 de opdracht verstrekt aan NLEducatie, om in het project **Taal+** uitvoering te geven aan het formele aanbod educatie en zo geleidelijk de rol van het ROC over te nemen. Deze opdracht is verstrekt t/m 2017.

Een van de voorwaarden bij de opdracht is dat er in en om iedere lesgroep twee taalvrijwilligers actief zullen zijn. Voor werving, training en begeleiding van deze vrijwilligers heeft Taal+ afspraken gemaakt met Taal doet meer en Prago.

Hieronder zijn de gewenste activiteiten in het kader van formeel aanbod per subregio opgesomd.

A. Subregio Utrecht-Zuidoost

In de subregio wordt ervoor gekozen om circa € 350.000,- van de rijksbijdrage (€ 472.442,-) te besteden aan formeel aanbod. De groepen zitten vol en voldoen aan de behoefte. Prioriteit wordt gegeven aan burgers met een bijstandsuitkering. Daarnaast krijgen burgers die bij Bureau Schuld Regeling een traject doorlopen, voorrang bij de rekencursus bij Taal+, die in overleg met het Nibud is vormgegeven. Locaties voor de uitvoering zijn Zeist, Wijk bij Duurstede of een andere decentrale locatie (hierover vindt overleg plaats met Taal+).

Globaal gepland formeel aanbod	aantal groepen	max. deelnemers	globaal budget
ROC MN			
Taalvaardigheden	10 (waarvan 2 kort)	114	256.500
Taal+			
Taalvaardigheden	3	36	75.000
Rekenvaardigheden	6 (relatief kort)	72	18.000
Totaal	19	222	349.500

B. Subregio Lekstroom

Van de totale rijksbijdrage van € 440.209,- is de regio Lekstroom voornemens om circa € 390.000,- te besteden aan formeel aanbod bij ROC MN en Taal+. Daarnaast kiest Lekstroom voor inzet in geïntegreerde trajecten (taal naast reguliere MBO-opleiding). Er is sprake van voorrang voor burgers met een bijstandsuitkering, waarbij andere deelnemers niet worden uitgesloten. Werk en Inkomen Lekstroom (WIL) is betrokken bij de verwijzing van deelnemers. Locatie voor de uitvoering is in Nieuwegein.

Globaal gepland formeel aanbod	aantal groepen	max. deelnemers	globaal budget
ROC MN			
Taalvaardigheden	7	102	258.800
Geïntegreerde trajecten MBO	n.v.t.	9	33.750
Taal+			
Taalvaardigheden	4	50	100.000
Totaal	11	161	392.550

C. Subregio Groene Hart van Utrecht

Deze subregio is voornemens om van het totale rijksbudget in 2016 van circa € 135.500,- een bedrag van circa € 81.000,- te besteden voor formeel aanbod, uit te voeren door Taal+.

Tot nu toe waren de lesgroepen onvoldoende gevuld. Een andere invulling van het formele aanbod en een verschuiving naar aanvullend aanbod op meerdere locaties is daarom voor de hand liggend. De nieuwe organisatie Taal+ zal in overleg met Ferm Werk naar verwachting meer deelnemers kunnen werven. Andere verwijzers zijn zelforganisaties en bibliotheek Het Groene Hart. Locatie voor de uitvoering van de Taal+ activiteiten is in Woerden.

Daarnaast kiest Groene Hart voor de inkoop van een aantal geïntegreerde trajecten (Taal naast een reguliere MBO-opleiding).

Globaal gepland formeel aanbod	aantal groepen	max. deelnemers	globaal budget
Taal+			
Taalvaardigheden	3	36	75.000
Rekenvaardigheden	2 (relatief kort)	24	6.000
ROC MN			
Geïntegreerde trajecten MBO	n.v.t.	4	16.000,-
Totaal	5	60	97.000

D. Subregio Stichtse Vecht

Stichtse Vecht constateert dat al enkele jaren het aantal beschikbare leerplekken bij het ROC groter zijn dan het feitelijk gebruik, ondanks wervingsactiviteiten. Meer diversiteit in aanbod en in locaties bleek in 2015 al zeer gewenst en in een behoefte te voorzien. Daarom kiest Stichtse Vecht voor een inzet van circa € 60.000,- voor formeel aanbod van het totaal beschikbare budget van € 150.100,-.

Uitvoeringslocatie voor de activiteiten van Taal+ is in Maarssen. Daarnaast kiest Stichtse Vecht voor de inkoop van een aantal geïntegreerde trajecten (taal naast regulier MBO-traject).

Globaal gepland formeel aanbod	aantal groepen	max. deelnemers	globaal budget
ROC MN			
Geïntegreerde trajecten MBO	n.v.t.	3	€ 11.000,-
Taal+			
Taalvaardigheden	2	24	€ 50.000,-
Totaal		27	€ 61.000,-

E. Subregio Utrecht

In Utrecht werkt het ROC MN in verschillende locaties. Zowel vanuit ROC-locaties, als vanuit scholen of buurthuizen. Er bestaat nog ruimte voor instroom in NT1 groepen. Bij het NT2 aanbod (Nederlands als Tweede taal), is sprake van wachtlijsten. Per medio 2015 is de instroom gestopt in de groepen van 1F naar 2F. De andere instroom zal stapsgewijs verminderen. Prioriteit ligt bij de borging van continuïteit voor de bestaande deelnemers én het zorgdragen voor duidelijkheid in het veld van verwijzers. Medio 2015 zijn een aantal groepen én de ontstane wachtlijst zorgvuldig overgedragen naar Taal+. In de tweede helft van 2015 zijn daar al 9 taalgroepen gestart.

Gelet op de grote vraag en het afnemend budget is ervoor gekozen om in 2016 het gehele rijksbudget voor formeel aanbod aan te wenden. Non-formeel aanbod, NT2-trajecten Volksuniversiteit en geïntegreerde trajecten MBO, worden gefinancierd uit gemeentelijke middelen.

Globaal gepland formeel aanbod	aantal groepen	max. deelnemers	globaal budget
ROC MN			
Taalvaardigheden	27	327	852.500
Taal+			
Taalvaardigheden	9 doorloop, circa 25 nieuw	408	660.000
Totaal	60	570	1.512.000

F. De totalen van de regionale opdrachten formeel taal- en reken onderwijs 2016 en 2017

De regionale opdracht aan ROC MN in 2016 bedraagt maximaal € 1.425.500,-

De regionale opdracht aan Taal+ in 2016 bedraagt maximaal € 984.000,-

In 2017 zal er naar verwachting sprake zijn van:

- een opdracht aan ROC MN tussen € 600.000,- en € 700.000,- en

- aan Taal+ tussen de € 1.300.000,- en € 1.750.000,-.

8. Het aanvullend aanbod

Zoals in het voorafgaande duidelijk werd, worden in diverse subregio's ook andere aanbieders (formeel of non-formeel) ingeschakeld bij het taalonderwijs.

Organisaties als Prago en de Volksuniversiteit bieden aanbod voor specifieke doelgroepen, met inzet van docenten. Prago (Praktisch Gericht Onderwijs) richt zich op de doelgroep met een lichte verstandelijke – of leerbeperking (b.v. voormalig leerlingen Praktijkonderwijs, Wajong-gerechtigden). De Volksuniversiteit heeft een breed aanbod voor allerlei talen en vaardigheden, maar specifiek voor taal is er een aanbod voor voorbereiding op het behalen van het staatsexamen NT2. Tot 2015 heeft Utrecht voorzien in subsidiëring van dit aanbod, zodat de eigen bijdrage voor deelnemers kon worden verminderd. Vanaf 2015 maken de subregio's hierin zelf een keuze.

Daarnaast zijn er lokale partijen als welzijnsinstellingen, de bibliotheek of vrijwilligersorganisaties die een rol spelen of gaan spelen in de verzorging van taaltraining.

Hieronder volgt een opsomming per subregio van de inzet van Rijksbudget Web voor deze activiteiten.

A. Subregio Utrecht Zuidoost

In de verschillende gemeenten zijn verschillende partijen actief.

Voor de inwoners uit de gemeenten Zeist en Bunnik is eind 2014 het Taalhuis Zeist opgericht, samen met bibliotheek Idea en MeanderOmnium. In Zeist voert Het Gilde een project Samenspraak uit en via het Welzijnswerk, Kerk en Samenleving en de Vrouwentaalgroep worden verschillende taalactiviteiten georganiseerd. In Bunnik zijn taalhulpmaatjes actief via de Stichting Vluchtelingenwerkgroep – Samenspraak en verzorgt de Stichting Cursussenproject taalcursussen.

In De Bilt is een Taalhuis en zijn naast de Bibliotheek Idea, Steunpunt Vluchtelingen en Mens actief op het gebied van taalondersteuning.

In Wijk bij Duurstede is een Taalhuis opgericht. De kernpartners zijn de Bibliotheek ZOUT, Vluchtelingenwerkgroep, de welzijnsorganisatie Stichting Binding en de gemeente. Het Taalhuis is gevestigd in de bibliotheek.

In de gemeente Utrechtse Heuvelrug heeft welzijnsorganisatie Welnuh een taalplatform opgericht, met taalaanbieders en de bibliotheek. In deze gemeente wordt onderzocht of een Taalhuis of Taalpunt gewenst is.

Doelstellingen voor 2016:

In 2016 wil de subregio de laaggeletterden beter in beeld krijgen en motiveren om van het aanbod gebruik te maken. De partners in de Taalhuizen willen beter kunnen doorverwijzen naar het voor de vragers meest geschikte aanbod. In de Taalhuizen wordt samengewerkt met taalvrijwilligers. Zij ondersteunen cursisten bijvoorbeeld bij het in praktijk brengen van de lessen. Verder is van belang dat bij partnerorganisaties de herkenning van laaggeletterdheid wordt ingebed in werkprocessen en dat zij vervolgens deze mensen doorverwijzen naar het Taalhuis.

Tot slot is gewenst dat het effect van taalverbetering bij de deelnemers en van de samenwerking met taalaanbieders herkenbaar is voor de samenleving.

Voor de uitvoering van circa 150 taaltrajecten via de **Taalhuizen**, wordt circa € 78.000,- van het beschikbare rijksbudget gereserveerd.

Daarnaast wordt een bedrag van € 20.000,- gereserveerd voor de financiering van de taalcomponent in een **werkgelegenheidsproject** : Mise en Place.

Regionaal programma Educatie Utrecht-Midden 2016-2017 (December 2015)

B. Subregio Lekstroom

Prago verzorgt in 2016 in zowel de gemeente Nieuwegein als in Houten een educatieprogramma aan circa 40 deelnemers dat niet uit het Rijksbudget Web wordt gefinancierd.

Non-formeel Taalaanbod

De Stichting Lezen en Schrijven heeft in de regio Lekstroom in 2014 onderzocht welke activiteiten er zijn op het gebied van non-formeel taalaanbod dat veelal door vrijwilligers wordt uitgevoerd. In elke gemeente is sprake van een aanbod. Dit aanbod wordt verzorgd door de lokale Vluchtelingenwerk-organisaties, Welzijnsorganisaties en de bibliotheek. Het gaat om individuele taalmaatjes en groepsactiviteiten. In elke afzonderlijke gemeente wordt het Taalnetwerk in kaart gebracht en wordt samenwerking verbeterd. Mogelijke hiaten in het lokale aanbod worden geïnventariseerd en het gereserveerde bedrag van € 11.000,- kan worden ingezet voor nader te bepalen (individuele) taaltrajecten.

De Stichting Lezen en Schrijven gaat in de regio Lekstroom in 2016 cursussen "Herkennen laaggeletterdheid" aan taalvrijwilligers en sociaal professionals van de diverse organisaties verzorgen.

Taalhuis

In Lekstroom is in 2015 nader onderzocht of er draagvlak is voor het creëren van een **Taalhuis** met de betrokken organisaties. Als gevolg daarvan is het initiatief genomen om het concept van het Taalhuis verder te doordenken en uit te werken. Voor de opzet van het Taalhuis wordt een bedrag van € 40.000,- gereserveerd in 2016. Doel is dat in elke gemeente een eigen Taalpunt wordt ingericht.

C. Subregio Groene Hart van Utrecht

In het Groene Hart is ondersteuning van lokale initiatieven gewenst. Daarbij ligt de nadruk op het versterken van laagdrempelige, non-formele educatie binnen de lokale infrastructuur. Belangrijk is dat de diverse doelgroepen zo goed mogelijk bediend worden met een breed aanbod en dicht bij huis.

In 2014 is een pilot gestart waarin **Prago**, Ferm Werk en Futura College samenwerken. In 2016 zal Prago 2 groepen van in totaal 30 deelnemers bedienen. De lessen staan open voor zowel oud-leerlingen van het praktijkonderwijs, als voor laaggeletterden uit de gemeenten Montfoort, Oudewater en Woerden. Het aanbod bestaat uit een combinatie van cognitieve vakken, voornamelijk verzorgd door Prago en praktijkgerichte vakken, verzorgd door het Futura College. Deze organisaties geven aan elkaar in deze samenwerking te willen versterken. Hiervoor zal circa € 28.000,- van de Rijksbijdrage WEB 2016 worden benut.

In samenwerking met De Bibliotheek Het Groene Hart, taalaanbieders en Ferm Werk is in 2015 de voorbereiding van een **Taalhuis** ter hand genomen. Trekker van het Taalhuis is De Bibliotheek Het Groene Hart, waarbij nauw wordt samengewerkt met verschillende partners, te weten de welzijnsorganisaties in Woerden, Oudewater en Montfoort, Ferm Werk, Prago, Vluchtelingenwerk, en de Stichting Lezen en Schrijven. Iedere partner speelt zijn rol in het signaleren en herkennen van laaggeletterdheid. Een overzicht van het totale aanbod van taal (en rekenen/digitale vaardigheden) in de drie gemeenten wordt in 2016 opgesteld. Het Taalhuis is het samenwerkingsverband tussen de genoemde partners. Het streven is om in iedere gemeente een toegankelijke, fysieke plaats: een Taalpunt, voor de aanpak van laaggeletterdheid te laten ontstaan.

Dit Taalpunt is een plek waar vragers, aanbieders, activiteiten en collectie van de Nederlandse taal en andere basisvaardigheden bij elkaar komen. Het doel is immers om de taalvraag en het taalaanbod zo dicht mogelijk bij huis te realiseren. Door bundeling van krachten van diverse organisaties, zullen meer laaggeletterden bereikt worden en ontstaat er een gevarieerd aanbod dat goed aansluit bij de verschillende vragen en wensen van laaggeletterden. Op deze wijze kan laaggeletterden meer maatwerk worden geboden en ontvangen zij begeleiding bij het zoeken naar het taaltraject dat aansluit op hun persoonlijke vragen en mogelijkheden.

In 2016 streeft het Taalhuis naar de uitvoering van 75 taaltrajecten, waarbij 30 getrainde taalvrijwilligers hun inbreng hebben. Hiervoor wordt circa € 25.000,- van de Rijksbijdrage Web benut. Er wordt een budget van € 3.000,- gereserveerd voor extra inzet op kwaliteitsborging van vrijwilligers van het Taalhuis.

D. Subregio Stichtse Vecht

Stichtse Vecht streeft naar een betere bediening van de doelgroep laaggeletterden, met een meer gespreid en divers aanbod, niet alleen qua vorm, maar ook qua locatie.

Ondersteuning van lokale initiatieven is gewenst, omdat er na de vorming van Stichtse Vecht veel potentiële cursisten uit kleinere kernen zijn uitgevallen bij het ROC, vooral vanwege reisafstand. Daarbij ligt de nadruk op het versterken van laagdrempelige, non-formele educatie binnen de lokale infrastructuur. Belangrijk is dat de gevarieerde doelgroep zo goed mogelijk bediend wordt.

Er zijn in 2016 mogelijkheden voor besteding van circa € 61.000,- voor:

- activiteiten door **Prago** voor circa 20 deelnemers (€ 21.000,-)
- bijdrage aan 12 NT2-trajecten van **Volksuniversiteit** (€ 7.200,-)
- circa 75 taaltrajecten via het **Taalpunt** (€ 33.000,-)

Bibliotheek Angstel, Vecht en Venen (AVV) en welzijnsinstelling Welzijn Stichtse Vecht zijn het Taalpunt gestart. Dit wordt in 2016 verder versterkt voor de gehele gemeente. Het Taalpunt zal ook het lokale taalaanbod van diverse partijen in kaart brengen en de toeleiding van laaggeletterden richting opleidingsmogelijkheden invullen. Op die wijze sluit dit Taalpunt goed aan bij de gewenste ontwikkelingen. Wij reserveren voor co-financiering van dit initiatief maximaal € 33.000,- in 2016.

Voor de Volksuniversiteit wordt rekening gehouden met een maximum van 12 deelnemers, waarvoor 50% van de eigen bijdrage wordt gesubsidieerd. Hiervoor wordt maximaal € 7.200,- begroot. De resterende middelen (ca. € 27.000) worden gereserveerd voor mogelijke extra capaciteit van Prago. Ook kan het zijn dat door de nieuwe Wet Taaleis een grotere vraag naar trainingen vanuit het formele traject ontstaan. De gereserveerde middelen kunnen dan ook ingezet worden om het aanbod door Taal+ verder te versterken.

E. Subregio Utrecht

In december 2013 is in Utrecht de Herijking Volwasseneneducatie vastgesteld. Daarin is de koers vastgelegd voor de komende jaren. Als ambitie is geformuleerd dat in 2016 jaarlijks 3.000 Utrechters deel kunnen nemen aan taal-activiteiten, formeel en non-formeel. In het aanbod zullen zij worden ondersteund door 1.000 taalvrijwilligers.

In Utrecht zijn circa 20 organisaties actief waar taalvrijwilligers diverse vormen van taalactiviteiten begeleiden. In dit Taalnetwerk, waarin ook het project Taal voor het Leven van de Stichting Lezen en Schrijven en de Bibliotheek belangrijke rollen vervullen, wordt constructief samengewerkt aan een aantal gewenste vernieuwingen. De belangrijkste punten zijn hieronder samengevat.

Doelen en actiepunten waren in 2015:

1. Versterken samenhang en toegankelijkheid van formeel – en non-formeel aanbod:
 - Vrijwilligers actief in het ROC-aanbod, in en om de klas; dit is gerealiseerd.
Er zijn zo'n 15 vrijwilligers via Gilde actie bij het ROC.
Bij de opdracht aan Taal+ is eveneens opgenomen dat bij iedere lesgroep twee taalvrijwilligers van Prago en Taal doet meer worden ingezet, in en buiten de lestijden.
 - Inrichting van Taal Informatiepunten in de bibliotheekfilialen, waar vrijwilligers verwijzen naar passend aanbod; dit is in 2015 gerealiseerd in circa 10 filialen. Dit heeft een impuls gegeven om toe te werken naar 4 (digi)Taalhuizen in de stad, in de filialen Overvecht, Noordwest, Kanaleneiland en Hoograven. In de (digi)Taalhuizen zal een aanbod worden georganiseerd van informatie en advies en oefen- en lessituaties tot themabijeenkomsten. Hierin is zowel aandacht voor de vraag naar taal- als naar digitale ondersteuning en leeromgeving.
 - Een digitaal zoekstelsel om het taalaanbod te ontsluiten; is gerealiseerd via Jekuntmeer.nl
 - Project taalcoach in de bieb; is voortgezet en wordt opgenomen in de (digi)Taalhuizen
 - Pilot Startfase in twee bibliotheekfilialen; is uitgevoerd en wordt in de loop van 2016 uitgebouwd naar de 4 (digi)Taalhuizen
 - In 2015 zal extra aandacht worden besteed aan de verwijsmogelijkheden in het taalaanbod bij de buurtteams; dit is gerealiseerd, maar heeft nog aandacht.
2. Verbeteren ondersteuning taalvrijwilligers:
 - Inrichting van een Taal OndersteuningsPunt voor taalvrijwilligers (voorlichting, vraagbaak, methoden bank, wensen t.a.v. scholing of training); is gerealiseerd. Ook een digitaal TOP is beschikbaar.
 - Peiling onder de vrijwilligers over hun wensen en behoeften aan (taal)ondersteuning, inclusief concrete actiepunten voor de organisaties in het netwerk; is uitgevoerd en voorzien van aanbevelingen in 2014. Wordt opnieuw opgepakt in 2016.
 - Stimuleren van het volgen van de basistraining die wordt verzorgd door de Stichting Lezen en Schrijven; gerealiseerd. Vanaf 2016 zijn deze trainingen opgenomen in het aanbod van het TOP, omdat zij niet meer worden gefinancierd door de Stichting Lezen en Schrijven.

- Kwantitatieve groei van taalvrijwilligers realiseren met inzet van verschillende partijen uit het taalnetwerk; in 2014 en 2015 zijn circa 200 extra taalvrijwilligers geworven, getraind en actief bij een van de organisaties.

Bovenstaande activiteiten zijn en worden met name uit het **gemeentebudget** gefinancierd. Naast de Rijksbijdrage is er in 2016 een extra budget van € 825.000,- voor dit onderdeel beschikbaar.

Daarnaast wordt uit het gemeentebudget subsidie aan de Volksuniversiteit en Prago bekostigd en wordt de taalcomponent bij geïntegreerde trajecten van de MBO-afdeling in het ROC MN gefinancierd voor met name voormalige leerlingen van de Internationale Schakelklas.

De geplande activiteiten ter bevordering van de **digitale** vaardigheden in 2016 wordt uit het WMO-budget en het initiatievenfonds gefinancierd. In 2016 is hiervoor circa € 420.000,- beschikbaar.

Van de Rijksbijdrage Web wordt in 2016 het formeel aanbod van ROC MN en Taal+ gefinancierd.

9. Samenvattend overzicht inzet rijksbudget Utrecht Midden

Subregio en organisatie	Schatting deelnemers	Globale bedragen
Utrecht Zuidoost		
- ROC Midden Nederland	114	256.500
- Taal+	108	93.000
- Taalhuizen	150	78.000
- Taalcomponent werkgelegenheidsproject	20	20.000
- Nader te bepalen		10.000
Dekking: Rijksbijdrage: 427.442 + uit restant 2015: 30.000		457.500
Lekstroom		
- ROC Midden Nederland	102	258.800
- Geïntegreerde trajecten ROC	8	33.750
- Taal+	50	100.000
- Prago	12	11.000
- Taalhuis	n.t.b.	40.000
Dekking: Rijksbijdrage: 440.209 + uit restant 2015: 3.341		443.550
Groene Hart van Utrecht		
- Taal+	60	81.000
- Geïntegreerde trajecten ROC MN	4	16.000
- Pilot Prago-Ferm Werk - Futura	30	28.000
- Taalhuis	75	28.000
- Reservering extra activiteiten		3.500
Dekking: Rijksbijdrage 135.666 + restant 2015: 21.315		156.500
Stichtse Vecht		
- Taal+	24	50.000
- Geïntegreerde trajecten ROC	3	12.000
- Prago	20	21.000
- Volksuniversiteit	12	7.200
- Taalpunt	75	33.000
- Reservering extra activiteiten		27.000
Dekking: Rijksbijdrage 150.110		150.200
Utrecht		
- ROC Midden Nederland	327	852.500
- Taal+	408	660.000
Dekking: rijksbijdrage 1.512.259		1.512.500
Totaal	Circa 1.555 + NTB	(afgerond) 2.720.000

Bijlage Begrippen en Taalniveaus

Taalniveaus zijn onderhevig aan naamsveranderingen. Er wordt meestal gebruik gemaakt van een Europese indeling (A1,A2, B1 etc.)

De commissie **Meyerink** heeft een niveau-indeling gemaakt op een F-schaal. Voor de verschillende niveaus in deze schaal zijn eindtermen geformuleerd op het terrein van lezen, schrijven, spreken, luisteren, rekenen en digitale vaardigheden.

De term **Laaggeletterd** wordt gebruikt voor personen met een taalbeheersing onder niveau 2F.

De term analfabetisme in relatie tot de Nederlandse taalvaardigheid is afhankelijk van de moedertaal, maar komt in deze termen neer op functioneren onder niveau 1F.

< 1 F Cursisten kunnen soms wel:

- een eenvoudig formulier invullen
- een werkopdracht lezen
- een notitie schrijven voor een collega
- hun eigen post beheren

1F Vergelijkbaar met eindniveau basisschool. Cursisten kunnen b.v. :

- een moeilijker formulier invullen
- e-mailen
- een werkverslag schrijven
- iets opzoeken op internet

2F cursisten kunnen b.v. :

- instromen op MBO niveau 3
- zakelijke brieven schrijven met behulp van standaardformuleringen
- duidelijke meningen en gevoelens beschrijven

Opleidingen NT1 (Nederlands als eerste taal)

Ruim een miljoen autochtone Nederlanders beheersen de Nederlandse taal onvoldoende. De opleidingen NT1 zijn bedoeld om de taalvaardigheid van autochtone Nederlanders op een zodanig niveau te brengen dat de deelnemer een landelijke eindtoets kan halen.

Opleidingen NT2 (Nederlands als tweede taal)

Opleidingen NT2 zijn bedoeld om de taalvaardigheid van anderstaligen te verbeteren. Deelnemers kunnen op vijf niveaus aan de opleiding meedoen. Het is mogelijk om de NT2-opleiding af te sluiten met certificaten of een staatsexamen.

Formeel aanbod

Dit aanbod kenmerkt zich door regelgeving t.a.v. deskundigheid docenten en toetsen. De vorm is meestal een vaste lesgroep. Dit aanbod moet voldoen aan de eisen die het ministerie van OCW stelt.

Non-formeel aanbod

Kenmerkt zich door inzet van vrijwilligers, kan individueel of in (kleine) groepjes plaatsvinden. Over het algemeen is dit aanbod meer vraaggericht, gestuurd door wens en doelstelling van de deelnemer.

Informeel leren

Burgers maken geen gebruik van 'aanbod', maar zijn (al dan niet geholpen door iemand in het eigen netwerk) actief om de taal te leren, Hierbij maakt men gebruik van het netwerk, beschikbare methodes, internet, televisie enz.

Situationeel leren / contextueel leren

Laaggeletterden komen in bepaalde situaties niet verder of zelfs in de problemen omdat zij de taal niet begrijpen of onvoldoende kunnen rekenen. Er kan dan gericht worden ingezet op het leren van noodzakelijke begrippen, die van belang zijn voor die bepaalde situatie, zonder het algemeen Nederlands taalniveau centraal te stellen. Bijvoorbeeld Nederlands op de werkvloer, Taal en rekenen bij schuldhulpverlening, taal bij computergebruik. Taal is dan integraal onderdeel van de begeleiding.

Regionaal programma Educatie Utrecht-Midden 2016-2017 (December 2015)